

УДК 321.02:159.955

Кідалова К. С.,
студентка,
Інститут післядипломної освіти,
Київський національний
університет імені Тараса Шевченка
E-mail: eva_kuso@ukr.net

ОСОБЛИВОСТІ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

У статті розглядаються особливості змісту та структури ціннісних орієнтацій сучасної студентської молоді. Емпіричний аналіз особливостей становлення ціннісних орієнтацій студентської молоді свідчить, що сфера освіти є однією з найбільш значущих цінностей для всіх досліджуваних студентів. На початку навчання у них переважають цінності, які складаються у змістові блоки. Виявлено тенденцію до переструктурування системи ціннісної сфери в процесі навчання, що свідчить про нову фазу її становлення.

Ключові слова: ціннісні орієнтації, юнацький вік, студентська молодь.

The article contains a review of the matter and structure of value orientations of modern student youth. The empirical analysis of the features of student youth's value orientations' establishment proves, that the educational field is one of the most significant values for all the researched students. In the beginning of the study they tend to have values, which make up semantic blocks. A tendency of value system's re-structuring during the studying process was revealed. This demonstrates the new phase of value system's establishment.

Key words: value orientations, young age, student youth.

Постановка проблеми. Динамізм суспільних зрушень вітчизняного соціуму актуалізував чимало проблем, серед яких чи не найважливішою є проблема ціннісних орієнтирів – суспільно-політичних, особистісних та ін. Залишаючись важливою в усі періоди життєтворчості особистості, особливо відчутно проблема цінностей переживається в кризові періоди онтогенезу [2; 4; 10 та ін.]. З усім тим, становлення ціннісних орієнтирів має специфіку в особистісному розвитку, де особливо значущим періодом становлення ціннісних орієнтацій є юнацький вік.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить, що ціннісні орієнтації є особливим змістовним ціннісно-смысловим виміром, який характеризує особистість. «Людина стверджує, захищає, реалізує у вчинках, в міжособистісних стосунках, у справах свою духовність, моральність, цінності істини, справедливості, добра. Ці функції, що включають реальне перетворення світу, адаптацію до нього, боротьбу з труднощами, самосвідомість, рефлексивні операції, виконує суб'єкт в ході життєдіяльності» [3, с. 41].

У суб'єктно-діяльнісному підході ціннісні орієнтації розглядаються в контексті становлення суб'єкта як особистості, у нерозривному зв'язку психіки та діяльності. Ціннісно-орієнтаційна діяльність вважається такою, що функціонує як усвідомлення, перетворення, вдосконалення себе та середовища. Вона є одним з головних способів пізнання і освоєння суб'єктивної реальності. У процесі такої діяльності суб'єкт реалізує рух свого внутрішнього світу, проявляє суб'єктно-ціннісне ставлення до дійсності [10, с. 149].

Згідно з культурно-історичною теорією Л. С. Виготського, психічні функції розвиваються в ході опосередкованого спілкування, освоєння особою цінностей культури. Присвоєння суспільно-історичного досвіду відбувається в процесі переходу спільних зовнішніх дій у внутрішній план суб'єкта. На основі перетворення внутрішніх структур людської психіки здійснюється зовнішня соціальна діяльність. Ціннісні орієнтації особистості складаються в процесі взаємодії соціокультурних, зовнішніх умов (ціннісний зміст середовища) та індивідуально-особистісних особливостей (вікових, типологічних, соціально-психологічних та ін.) [7, с. 112]. Наголошуючи на значущості середовища у становленні ціннісних орієнтацій, це поняття визначається як зміст соціального рівня спрямованості особистості, який пов'язаний зі значущими для неї оцінками дійсності. Ціннісна орієнтація вважається установкою особистості на ті чи інші соціальні цінності, що пов'язане з кращим її ставленням до певної групи, наприклад, установка на працю, навчання, громадську роботу, сім'ю, заробіток тощо [12, с. 128].

У такому формулюванні уявлення про ціннісні орієнтації ґрунтуються на пріоритетності соціальних цінностей, які набули особистісної значущості. Йдеться про: системно пов'язані ціннісні уявлення, які визначають вчинки і дії особистості, виявляються у поведінці, зумовлюючи своєрідність життєдіяльності особистості, її спосіб життя [5, с. 118]; смислові установки суб'єкта, які усвідомлені ним у процесі виховання та соціалізації і сформульовані у запропонованих суспільством термінах [8, с. 97]. Ціннісні орієнтації вважають таким інтегративним утворенням, яке виробляється в особи лише на відповідному рівні розвитку

потребово-мотиваційної сфери. Це, насамперед, пов'язано з усвідомленням людиною своєї приналежності не лише до тієї чи іншої предметної діяльності, а й до середовища в цілому, тобто до суспільства, культури, а ширше – людства. Такі ціннісні орієнтації продукують відповідну до них ціннісну поведінку.

Дослідники вважають, що саме цінності соціальних груп та спільнот є джерелом становлення ціннісних орієнтацій особистості внаслідок засвоєння нею соціальних цінностей. Ціннісні орієнтації є «основним каналом засвоєння духовної культури суспільства, перетворення культурних цінностей у стимули та мотиви практичної поведінки людей» [1, с. 64].

Ціннісні орієнтації є складовою інтегральною властивістю особистості – її спрямованості. Йдеться про переважне ставлення, яке визначає всі інші відносини з іншими та зумовлює життєвий шлях людини (В. М. М'ясищев); домінування тих чи інших соціальних цінностей у структурі особистісних цінностей [2]; особливості мотиваційної сфери, відносно сталого вибіркового ставлення суб'єкта до цінностей, що зумовлює переважний вибір прийнятних форм поведінки [6].

Як самостійне особистісне утворення, ціннісні орієнтації які складові внутрішньої структури особистості формуються завдяки життєвому досвіду людини, її переживаннями та настановленнями щодо переживань істотного та несуттєвого для неї [9]. Ціннісні орієнтації особистості здійснюють регуляцію соціальної діяльності та поведінки суб'єкта в соціальному середовищі виконуючи різні функції: а) організують і корегують процес визначення людиною мети, забезпечуючи сталість особистості (як центральний компонент спрямованості особистості); б) визначають особливості і характер стосунків особистості з іншими, самоставлення, а отже зумовлюють особливості її поведінки; в) усувають суперечності у процесі адаптації (а на вищих рівнях розвитку особистості – у процесі преадаптації) особистості до культурно-історичних, соціально-політичних змін у суспільстві. Ціннісне ставлення до світу є одним з результатів процесу засвоєння цінностей. Відомо, що ціннісні орієнтації можуть змінюватися в різні періоди життя людини. Проте особливої гостроти ця проблема набуває в юнацькому віці.

Метою статті є емпіричний аналіз особливостей становлення ціннісних орієнтацій сучасної студентської молоді.

Виклад основного матеріалу. Специфіка становлення ціннісних орієнтацій студентської молоді має чимало передумов. Студентську молодь, як соціальну групу виокремлює спільна (учбова та учбово-професійна) діяльність, форми поведінки (наприклад, згідно з діапазоном

виконуваних студентом ролей), вікова однорідність (психічні новоутворення та ін.).

Студентство є субкультурою та соціальною спільнотою, яка виконує специфічні функції: а) ресурс поповнення групи кваліфікованих працівників, оскільки метою перебування у закладах вищої освіти є здобування професійної освіти; б) суспільне становище, соціальна роль і статус; в) особлива стадія соціалізації, що відбито в понятті «студентські роки»; г) етап політичної соціалізації, оскільки студентство відображує розподіл політичних цінностей відповідного суспільства; в цій спільноті здебільшого наявні ті групи та цінності, які є в соціумі; д) частина молоді, як соціальної групи зі специфічними соціально-психологічними характеристиками (визначена спільність інтересів, групова самосвідомість та ідентичність, способи життєтворчості) тощо; е) як соціально-психологічна спільність об'єктивується та реалізується у різних видах суспільної участі та діяльності, що відбито у характеристиках студентських організацій (політичних, культурно-мистецьких, освітніх, спортивних, дозвілєвих тощо). В силу вікових особливостей становлення особистості, студентство є чутливим до трансформацій суспільно-політичного буття, що зумовлює його політичну активність та співтворчість у становленні та закріпленні так званих передових суспільно-політичних ідей (наприклад, просвітництво, комсомол), участь в різних рухах (наприклад, вітчизняний рух опору молоді у 1960–70 рр. та ін.).

«Культура будь-якого суспільства, субкультури його соціумів... визначають межі розвитку особистості. У кожного класу, прошарку, страти, групи ці межі чітко окреслені, певною мірою є нездоланними для іншої субкультури, проте не є застиглими. Таким чином субкультура зберігає свою цілісність, визначає межі, певні рамки розвитку особистості, яка належить до цього соціуму» [15, с. 86]. У понятті ціннісних орієнтацій виокремлюють ті чи інші характерні ознаки: а) вони функціонують як соціально-психологічна якість особистості; б) є динамічними, оскільки розвиваються та трансформуються разом із розвитком особистості; в) формуються під впливом соціальних, психологічних, культурно-історичних та інших чинників; г) посідають особливе місце в структурі особистості.

У процесі життєдіяльності відбувається перманентна переоцінка цінностей. Це є закономірним результатом діалектики життя людини, перебудови її взаємин зі світом і насамперед з іншими людьми. Цінності актуалізуються в результаті зміни внутрішніх і зовнішніх умов [7; 10; 13]. Особливо це стає актуальним в юнацькому віці у ході розуміння процесів самостійного конструювання майбутнього, долання кризових періодів у житті, в основі яких лежить зміна системи цінностей.

В емпіричній частині дослідження використано метод анкетування, методики: «Ціннісні орієнтації» (М. Рокіч) та морфологічний тест життєвих цінностей (за І. Г. Сеніним). В якості респондентів взяло участь 100 осіб – 50 юнаків та 50 юнок; студентів 1 курсу бакалаврату та 1 курсу магістратури різних факультетів Київського національного університету імені Тараса Шевченка; з яких утворено дві групи по 50 осіб (по 25 юнаків та юнок у кожній).

При зборі емпіричних даних виявилось, що порядок вираженості термінальних цінностей (за М. Рокічем, дані у %) має таку ієрархію: здоров'я (фізичне і психічне) (45,2); розвиток (робота над собою, постійне фізичне і духовне вдосконалення) (16,4); щасливе сімейне життя (10,2); активне діяльне життя (повнота та емоційна насиченість життя) (5,4); життєва мудрість (зрілість суджень та здоровий глузд, що досягаються життєвим досвідом) (5,0); наявність хороших і вірних друзів (4,8); пізнання (можливість розширення своєї освіти, кругозору, загальної культури, інтелектуальний розвиток) (4,8); свобода (самостійність, незалежність у судженнях і вчинках) (6,0). Цінності можна угрупувати у змістовні блоки, які відображають тенденції в особливостях самореалізації студента як суб'єкта, а саме найпершими є особистісні цінності, потім – суспільні та професійні.

Серед інструментальних цінностей переважають: чесність (правдивість, щирість) (22,7); терпимість (до поглядів і думок інших, вміння прощати іншим їхні помилки) (16,8); вихованість (гарні манери) (12,2); відповідальність (почуття обов'язку, вміння тримати своє слово) (10,4); широта поглядів (вміння зрозуміти чужу точку зору, поважати інші смаки, звичаї, звички) (10,2); чуйність (дбайливість) (8,4). Угрупування їх за змістовними блоками свідчить про тенденції щодо домінування індивідуалістичних, а потім – альтруїстичних та конформістських цінностей.

Результати дослідження в загальній тенденції перегукуються з результатами досліджень Л. І. Божович, в яких йдеться про те, що в юнацькому віці значущими виявляються мотиви та цінності, які насамперед пов'язані з життєвим плануванням, намірами щодо майбутнього, становленням світоглядних орієнтирів та самовизначенням. Поява вікових новоутворень у психіці, зокрема, зміна самосвідомості приводить до якісної перебудови ціннісно-мотиваційної сфери, яка набуває відносної сталості та змістовності (наприклад, прагнення до саморозвитку, щасливе сімейне життя, активна діяльне життя тощо).

Водночас, за морфологічним тестом життєвих цінностей виявилось (результати у балах), що цінність сфер професійного життя (59,1) та освіти (56,6) є найважливішою. Це, насамперед, свідчить про

усвідомлення студентами важливості учбово-професійної діяльності і ставлення до навчання як свідомого здобування професійної освіти, отже, оптимізації свого професійного становлення та саморозвитку як майбутнього фахівця, позитивного ставлення до майбутнього фаху. Це також опосередковано може свідчити про наявність більш-менш раціонального ставлення до дійсності та коректної постановки цілей (щодо подальшого життєвого шляху), які співвіднесені з реальністю.

Також суттєвими виявилися сфери (у %): інтерес до сімейного життя (51,0); прагнення до активних соціальних контактів (49,0); захоплення; фізична активність (37, 0). Серед життєвих цінностей визначальними є: духовне задоволення (41,2); потреба в досягненнях, як прагнення до досягнення відчутних результатів у будь-якому виді діяльності (41,0); матеріальний добробут (39,0); прагнення до розвитку себе (38,5); активні соціальні контакти (37,6); збереження власної індивідуальності (36,7); креативність (35,6); завоювання авторитету, визнання, підтримання власного престижу (32,6). Отримані результати знаходяться в межах відомих вікових особливостей юнацького віку стосовно особливостей ціннісно-мотиваційної сфери особистості (О. І. Власова, 2011 та ін.).

У ході аналізу результатів (дані у %) дослідження студентів магістратури з'ясувалося, що серед ціннісних орієнтацій (за М. Рокичем) серед термінальних цінностей суттєвими є: здоров'я (фізичне і психічне) (42,7); щасливе сімейне життя (22,5); впевненість у собі, внутрішня гармонія, свобода від внутрішніх суперечностей, сумнівів (17,4); життєва мудрість (зрілість суджень та здоровий глузд, що досягаються життєвим досвідом (10,6); любов (духовна і фізична близькість з коханою людиною); продуктивне життя (максимально повне використання своїх можливостей, сил та здібностей) (6,9); розвиток (робота над собою, постійне фізичне і духовне вдосконалення) (6,3); розваги, тобто приємне, необтяжливе проведення часу, відсутність обов'язків (5,2). Угрупування цінностей за змістовими блоками свідчить, що не можна виявити одного домінуючого. З усім тим, систему цінностей самореалізації суб'єкта складають особистісні цінності, систему вектора спрямованості – цінності самоствердження і спілкування, систему цінностей міжособистісного спілкування визначають альтруїстичні цінності, а потім – індивідуалістські та конформістські цінності незначною мірою.

В ієрархії інструментальних цінностей найсуттєвішими виявилися: життєрадісність, почуття гумору (26,4); вихованість, хороші манери (16,2); акуратність (охайність), вміння тримати в порядку речі, порядок у справах (14,6); широта поглядів (вміння зрозуміти чужу точку

зору, поважати інші смаки, звичаї, звички) (14,2); чесність (правдивість, щирість) (12,3).

Далі ієрархію інструментальних цінностей складають: незалежність (здатність діяти самостійно, рішуче); освіченість (широта знань, висока загальна культура); відповідальність (почуття обов'язку, вміння тримати своє слово); раціональність (вміння логічно мислити, приймати обдумані, раціональні рішення); самоконтроль (стриманість, самодисципліна); тверда воля (уміння наполягти на своєму, не відступати перед труднощами). Отже, серед систем цінностей найсуттєвішими виявилися особистісні цінності самореалізації суб'єктності студентів. Спрямованість у системі міжособистісних стосунків визначають індивідуалістичні та конформістські цінності. Систему цінностей щодо вектору спрямованості визначає ієрархія цінностей – справи, самоствердження та спілкування.

Результати дослідження, отримані за морфологічним тестом життєвих цінностей (дані у балах), свідчать що цінність сфери професійного життя є домінуючою в ієрархії життєвих сфер (56,4). Далі йдуть сфери: освіти (54,7); інтерес до сімейного життя (52,4); громадська активність (48,4); захоплення (46,5); фізична активність (35,5). Пріоритетними в ієрархії життєвих цінностей виявилися: цінності духовного задоволення та досягнення (40,0); високого матеріального становища (37,5); активних соціальних контактів; прагнення до розвитку себе (36,3); збереження власної індивідуальності (36,1); (34,6); власний престиж (32,1).

Порівняння виявлених цінностей у досліджуваних групах студентів свідчить, що на початку навчання у них переважають цінності, які складаються у змістові блоки. А саме серед термінальних цінностей найбільше сформованими є система цінностей самореалізації студента як суб'єкта, а серед інструментальних – цінності щодо спрямованості в системі міжособистісних стосунків. Натомість, у студентів магістратури не виявлено змістових блоків систем цінностей, а констатовано їх помірний розподіл. Так, термінальні й інструментальні цінності визначаються особистісними цінностями, які пов'язані з самореалізацією студента як суб'єкта. З усім тим, із систем цінностей помірно виявленими є самоствердження, спілкування, індивідуалістичні, конформістські та цінності справи. Отримані результати за морфологічним тестом життєвих орієнтацій свідчить, що сфера освіти є однією з найбільш значущих цінностей для всіх досліджуваних студентів, що є середовищем, яке є основою (передумовою) для становлення всіх систем цінностей.

Висновки. Система і зміст ціннісних орієнтацій є характеристикою особистісної зрілості, яка має прояв в юнацькому віці. Вона свідчить про змістовне ставлення людини до довкілля і зумовлює стратегії і змісти

її поведінки. У структурі особистості ціннісні орієнтації відображують особливості психологічної готовності студента до тих чи інших видів і сфер діяльності, до реалізації потреб, інтересів тощо. Виявлено тенденцію до переструктурування системи цінностей в процесі навчання, про що свідчить порівняння результатів досліджуваних груп студентів. Це, своєю чергою, свідчить про новий етап становлення їхньої системи ціннісної сфери.

Перспективи подальших досліджень. З усім тим, дослідники зазначають сучасні об'єктивні ризики, які пов'язані: з загрозою здоров'ю та життю молодих людей; з нерівністю і невизначеностями життєвого старту, можливостей самореалізації, сталих зв'язків із соціальними інститутами [14, с. 17]. Говорячи про загальні тенденції щодо змін системи цінностей в останні півстоліття, вчені вказують, що в ході суспільно-політичних змін було втрачено соціальну цінність особливої суспільної значущості праці, трудового виховання. У сучасних засобах масової інформації зник образ чесного трудівника, передовика виробництва, так званої трудящої людини. Відбулася заміна «героїв праці» «ідолами споживання» (поп-зірки тощо) [11, с. 43].

Складність сучасної ситуації полягає в тому, що разом із суспільним становленням цінностей у студентства формуються новітні життєві орієнтації та професійні стратегії. У вітчизняному соціумі все ще лишається тенденція стихійного залучення та адаптації молоді до мінливих, слабо визначених умов життєдіяльності. Суспільно-політичні суперечності зумовлюють динамічність, складну опосередкованість, достеменно невизначеність багатьох, навіть фундаментальних цінностей. У цьому контексті особливого значення набуває процес ціннісного самовизначення студентської молоді у вищому навчальному закладі.

Список використаних джерел

1. Алексеева В. Г. Ценностные ориентации как фактор жизнедеятельности и развития личности / В. Г. Алексеева // Психологический журнал. – 1984. – Т. 5. – № 5. – С. 63–70.
2. Ананьев Б. Г. Некоторые черты психологической структуры личности // Психология личности / Б. Г. Ананьев; [под ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, А. А. Пузерея]. – М.: МГУ, 1982. – 288 с.
3. Анциферова Л. И. Психологическое содержание феномена субъект и границы субъектно-деятельностного похода // Проблема субъекта в науке / Л. И. Анциферова. – М.: Академический проект, 2005. – С. 27–42.
4. Балл Г. О. Орієнтири сучасного гуманізму (в суспільній, освітній, психологічній сферах): 2-ге вид. / Г. О. Балл. – Житомир: Волинь, 2008. – 232 с.
5. Бакиров В. С. Ценностное сознание и активизация человеческого фактора / В. С. Бакиров. – Х.: Вища школа, 1988. – 152 с.

6. Божович Л. И. Личность и ее формирование в детском возрасте: Психологическое исследование / Л. И. Божович. – М.: Просвещение, 1968. – 464 с.
7. Выготский Л. С. Педагогическая психология / Л. С. Выготский. – М.: Педагогика, 1996. – 386 с.
8. Донцов А. В. Психолого-педагогічні особливості формування ціннісних орієнтацій студентської молоді // Високі технології виховання / А. В. Донцов. – Харків, 2005. – С. 86–90.
9. Здравомыслов А. Г. Потребности, интересы, ценности / А. Г. Здравомыслов. – М.: Политиздат, 1986. – 224 с.
10. Рубинштейн С. Л. Человек и мир // Проблемы общей психологии / С. Л. Рубинштейн. – М., 1976. – 438 с.
11. Семенов В. Е. Ценностные ориентации современной молодежи / В. Е. Семенов // Социс. – 2007. – С. 37–43.
12. Сластиенин В. А. Введение в педагогическую аксиологию / В. А. Сластиенин, Г. И. Чижакова. – М.: Академия, 2003. – 192 с.
13. Сліпеч П. П. Політичні цінності: теорія і методологія пізнання та реалізації: монографія / П. П. Сліпеч. – К.: Знання України, 2009. – 251 с.
14. Смирнов В. А. Социальные проблемы молодежи / В. А. Смирнов // Вестник МГУ. – Серия 18 «Социология и политология». – 2008. – № 2. – С. 15–29.
15. Траверсе Т. М. Психологія викладацької роботи: підручник / Т. М. Траверсе. – К.: Науковий світ, 2009. – 269 с.

References transliterated

1. Alekseeva V. G. Cennostnye orientacii kak faktor zhiznedejatel'nosti i razvitiya lichnosti / V. G. Alekseeva // Psihologicheskij zhurnal. – 1984. – T. 5. – № 5. – S. 63–70.
2. Anan'ev B. G. Nekotorye cherty psihologicheskoy struktury lichnosti // Psihologija lichnosti / B. G. Anan'ev; [pod red. Ju. B. Gippenrejter, A. A. Puzereja]. – М.: MGU, 1982. – 288 s.
3. Anciferova L. I. Psihologicheskoe sodержanie fenomena sub'ekt i granicy sub'ektno-dejatel'nostnogo pohoda // Problema sub'ekta v nauke / L. I. Anciferova. – М.: Akademicheskij proekt, 2005. – S. 27–42.
4. Ball G. O. Orientyry suchasnogo gumanizmu (v suspil'nij, osvितnij, psihologichnij sferah): 2-ge vyd. / G. O. Ball. – Zhytomyr: Volyn', 2008. – 232 s.
5. Bakirov V. S. Cennostnoe soznanie i aktivizacija chelovecheskogo faktora / V. S. Bakirov. – H.: Vishha shkola, 1988. – 152 s.
6. Bozhovich L. I. Lichnost' i ee formirovanie v detskom vozraste: Psihologicheskoe issledovanie / L. I. Bozhovich. – М.: Prosveshhenie, 1968. – 464 s.
7. Vygotskij L. S. Pedagogicheskaja psihologija / L. S. Vygotskij. – М.: Pedagogika, 1996. – 386 s.
8. Doncov A. V. Psyhologo-pedagogichni osoblyvosti formuvannja cinnisnyh oriєntacij students'koi' molodi // Vysoki tehnologii' vyhovannja / A. V. Doncov. – Harkiv, 2005. – S. 86–90.
9. Zdravomyslov A. G. Potrebности, интересы, ценности / A. G. Zdravomyslov. – М.: Politizdat, 1986. – 224 s.

10. Rubinshtejn S. L. Chelovek i mir // Problemy obshhej psichologii / S. L. Rubinshtejn. – M., 1976. – 438 s.
11. Semenov V. E. Cennostnye orientacii sovremennoj molodezhi / V. E. Semenov // Socis. – 2007. – S. 37–43.
12. Slastenin V. A. Vvedenie v pedagogicheskiju aksiologiju / V. A. Slastenin, G. I. Chizhakova. – M.: Akademija, 2003. – 192 s.
13. Slipec' P. P. Politychni cinnosti: teoriya i metodologija piznannja ta realizacii': monografija / P. P. Slipec'. – K.: Znannja Ukrai'ny, 2009. – 251 s.
14. Smirnov V. A. Social'nye problemy molodezhi / V. A. Smirnov // Vestnik MGU. – Serija 18 «Sociologija i politologija». – 2008. – № 2. – S. 15–29.
15. Traverse T. M. Psihologija vykladac'koi' roboty: pidruchnyk / T. M. Traverse. – K.: Naukovyj svit, 2009. – 269 s.

A b s t r a c t

Kidalova K. S.,
student, Institute of Continuing Education,
Taras Shevchenko National University of Kyiv

FEATURES OF STUDENT YOUTH'S VALUE ORIENTATIONS

The article contains a review of the matter and structure of value orientations of modern student youth. Value-orientation activity is considered as one, which functions as awareness, transformation, improvement of oneself and environment (subject-activity approach). An individual's value orientations develop during the socio-cultural and individual-personality features (cultural-historical approach). The characteristic features of value orientations are distinguished: they function as a socio-psychological quality of an individual; are dynamic as they are developed and transformed along with the development of an individual; are formed under the influence of social, psychological, cultural-historical and other factors; occupy a special place in the structure of an individual.

The empirical analysis of the features of the formation of student youth's value orientations shows that the educational field is one of the most significant values for all students studied. In the beginning of the study they tend to have values, which make up semantic blocks. Namely, among the terminal values the most formed one is the system of self-actualization values of the student as a subject, among the instrumental values – the value of orientation in the system of interpersonal relations. On the other hand, there weren't found any semantic blocks of value systems among the students of the magistracy, but their moderate distribution was confirmed.

Thus, terminal and instrumental values are defined by personal goals. In addition to this, among the value systems self-affirmation, communication, individualistic, conformist, and values of affairs are moderately found. A tendency of value system's re-structuring during the studying process was revealed. This demonstrates the new phase of value system's establishment.

As an element of the structure of the personality value orientations characterize the internal readiness of a person to perform certain activities to satisfy the needs and interests, and also indicate the direction of their behavior. The complexity of the current situation is that, along with the formation of students' values, new life orientations and professional strategies are formed.

Отримано – 1 листопада 2017 Рецензовано – 6 листопада 2017 Прийнято – 9 листопада 2017
Received – November 1, 2017 Revision – November 6, 2017 Accepted – November 9, 2017